

Den Haag

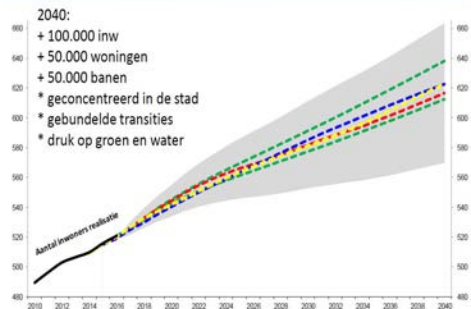
Wijkpark Cromvliet

Arthur Hagen

Uitdagingen voor de toekomst

Meer inwoners

- Meer huizen, meer banen, meer mobiliteit, meer druk op parken en andere delen van de openbare ruimte

Duurzame energie

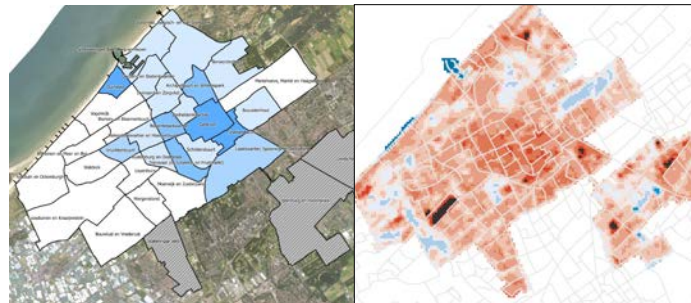
- Nieuwe fossielvrije energiesystemen

mitigatie

Hevige regen, droogte, hitte en zeespiegelstijgin

- Calamiteiten, overlast en financiële schade, waterveiligheid en de effecten op gezondheid en welbevinden

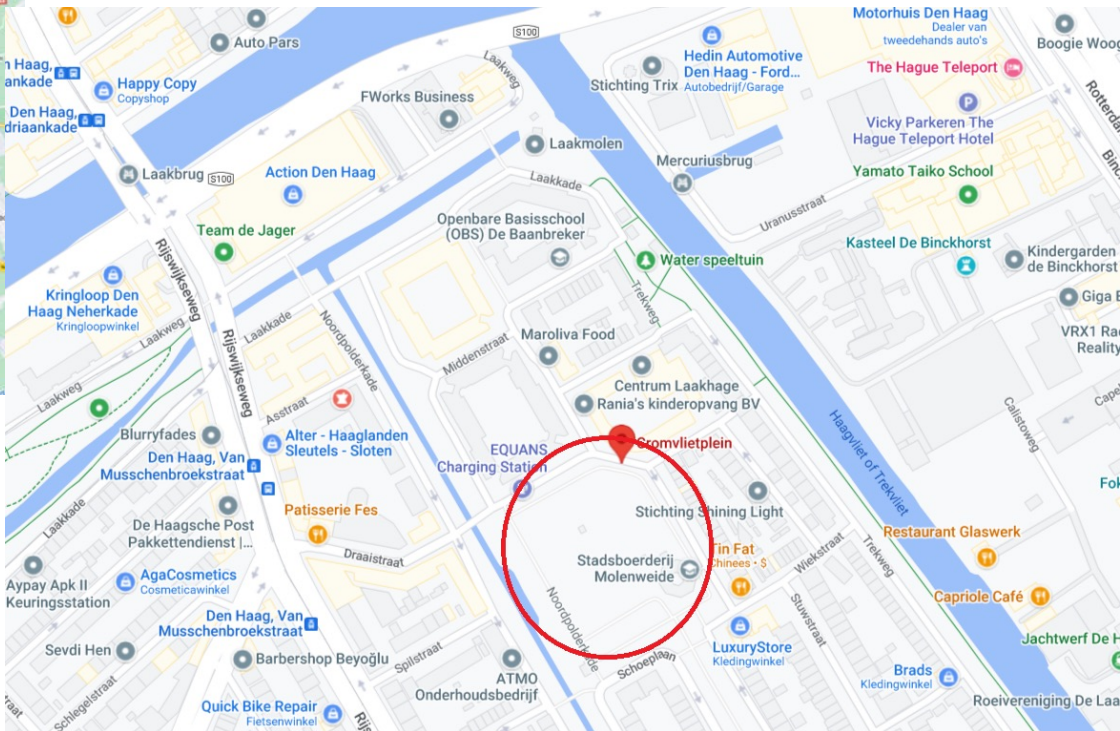
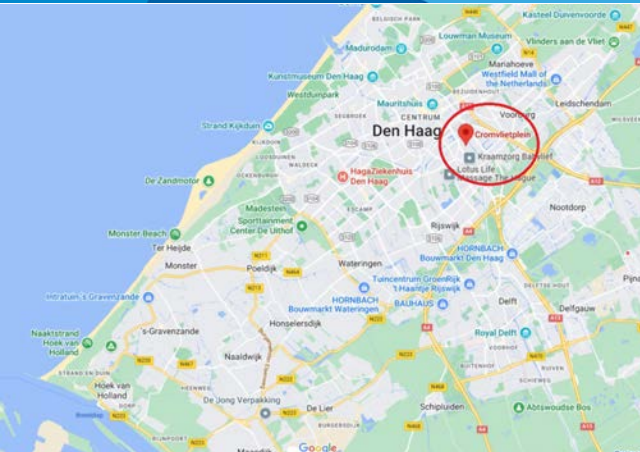
adaptatie

Samen met de stad!

Cromvlietplein

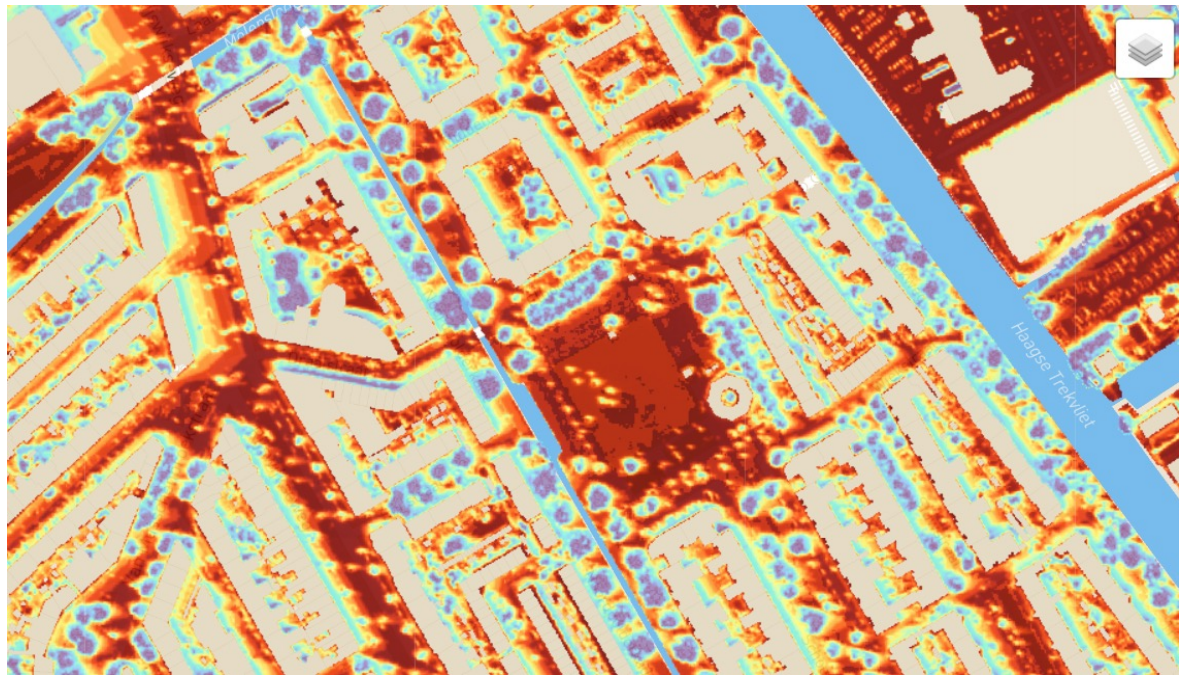

Zo was het: Cromvlietplein

Hitte

Kies wat u op de kaart wilt zien:

Gevoelstemperatuur (PET)

- 44 graden en lager
- 45 graden celsius
- 46 graden celsius
- 47 graden celsius
- 48 graden celsius
- 49 graden celsius
- 50 graden celsius
- 51 graden celsius
- 52 graden celsius

Hittestress

Klimaatatlas Den Haag

Den Haag

070-bui

Kies wat u op de kaart wilt zien:

Wateroverlast 70 mm

- Tot 10 cm
- Tot 20 cm
- 20 cm en meer

Kwetsbare panden 70 mm

Begaanbaarheid wegen
70mm/h

Wateroverlast 100 mm

Waterschade 100 mm

Klimaatatlas Den Haag

Leefbaarheid

Veiligheidsmonitor 2017 - Stadsdelen

	Schaalscore Fysieke kwaliteit van de woonomgeving (0=ongunstig, 10=gunstig) [score]	In de buurt zijn goede voorzieningen voor jongeren, % (helemaal) eens [%]	Rapportcijfer leefbaarheid in de buurt (gemiddelde) [rapportcijfer]	Leefbaarheid buurt waarin ik woon is het afgelopen jaar vooruit gegaan, % inwoners [%]	Leefbaarheid buurt waarin ik woon is het afgelopen jaar achteruit gegaan, % inwoners [%]	Leefbaarheid buurt waarin ik woon is het afgelopen jaar gelijk gebleven, % inwoners [%]
1 Loosduinen	6,0	23,9	7,5	8,9	17,9	68,7
2 Escamp	6,3	28,9	6,6	12,6	24,5	57,9
3 Segbroek	7,1	28,4	7,7	18,4	8,7	65,4
4 Scheveningen	6,5	26,0	7,8	14,2	12,8	70,0
5 Centrum	6,4	32,5	6,8	20,9	17,6	56,3
6 Laak	6,3	33,0	6,3	13,9	23,7	51,1
7 Haagse Hout	7,2	34,7	7,8	26,5	10,3	58,5
8 Leidschenveen-Ypenburg	7,1	36,7	7,5	5,3	15,5	74,8

Legenda

Veel lager

Lager

Gemiddeld

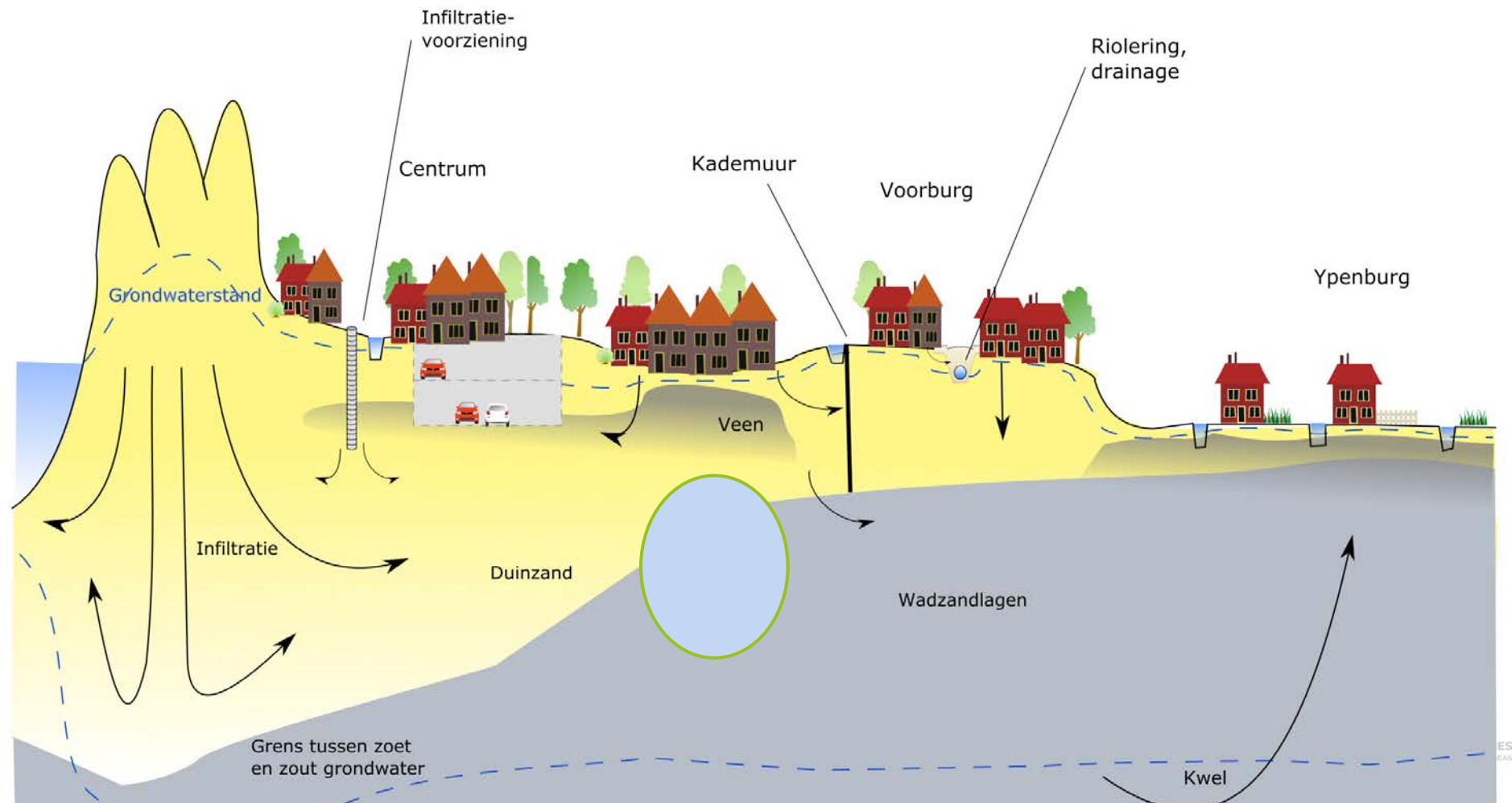
Hoger

Veel hoger

Bron

DHIC/Veiligheidsmonitor

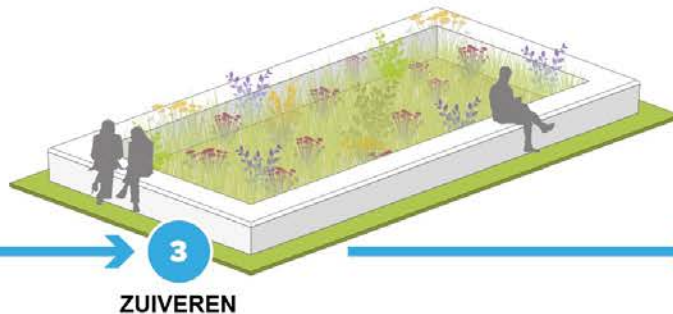
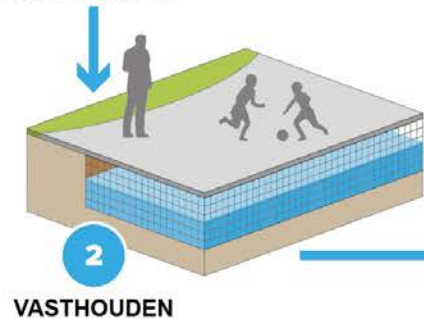

BURO
SANT
FN
CO

1
OPVANGEN
REGENWATER

4
OPSLAAN
IN DE DIEPE ONDERGROND

5
HERGEBRUIKEN
IN DE MOESTUINEN
EN DE KINDERBOERDERIJ

In het nieuwe **WIJKPARK CROMVLIET** hergebruiken we stadelijk water met de **URBAN WATERBUFFER**.

CROMVLIETPARK DEN HAAG

“Zowel stedelijke waterbuffer als kloppend hart voor de buurt”

Oppervlakte
ca 25.000 m²

Ontwerp
2017 - 2020

Realisatie
2020 - 2021

Team
Gemeente Den Haag, Buro Sant en Co,
Dunea, HH Delfland, Metropoolregio Den
Haag, Green Village TU Delft, Interreg
Nature Smart Cities, Climate KIC

De Urban Waterbuffer in getallen

- Vasthouden: 72 m³ tijdelijke opslag in een buffer
- Zuivering: 30 m² biofilter
- Opslag: 35.000 m³ in het eerste watervoerende pakket

Ook:

- 7000m² verhard oppervlak om regenwater te verzamelen
- 1000 m² dak ... daar komt meer bij
- 25.000 m² park incl. extra groen, bomen, moestuin, stadsboerderij, speeltuin etc.

De Urban Waterbuffer in aanleg

- Vervelende mobiele verontreiniging in het watervoerende pakket
- Gedoe met elektriciteit en sensoren .... Niks voor civielers ...
- Metten, metten, metten
- Jaar proefdraaien voor de vergunning

Ook:

- Communicatie met de buurt over tegenslagen
- Veel politieke aandacht en vraag om meer
- Boost voor het imago

Overpeinzingen nadien

- Droogte staat niet hoog op mijn/onze agenda
- Hoog freatisch grondwater is zorgelijker
- Den Haag ligt niet handig, niet overal scheidende lagen
- Beheer is onwennig, Dunea wilde niet ... dus uitbesteed!
- Er is een afnemer voor het water nodig
- Hoe duurzaam is het uiteindelijk?

Ook:

- Klimaatadaptatie gaat voor mij om het wegnemen van kwetsbaarheden, niet om de stad te plooien om de kwetsbaarheden heen.

Den Haag

Wijkpark Cromvliet

Vragen of info?
arthur.hagen@denhaag.nl